

Posudek oponenta závěrečné práce

Autor závěrečné práce: Bc. Adam-Kristian Hrubý

Název práce: Výtvarná tvorba jako nevyhnutelná nutnost

Vedoucí závěrečné práce: doc. MgA. Michal Sedlák Ph.D.

Oponent závěrečné práce: doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.

Obor: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Akademický rok: 2022 / 2023

Obsah a cíl práce:

Diplomová práce (DP) nazvaná *Výtvarná tvorba jako nevyhnutelná nutnost* si klade za cíl nájst a popísať kľúčové aspekty nevyhnutnosti ľudskej kreativity a formulovať, aké sú jej esenciálne zdroje a ako sa vyvíja jej dynamika. A to vo vzťahu k vlastnej skúsenosti s tvorbou, ale aj k tvorbe vybraných svetových i domácich autorov. Takto koncipovaná téma môže cieľiť tak na autobiografické formy vyjadrenia ako aj na oblasti filozoficko-estetické, psychologické či sociologické. Dá sa povedať, že sa autor DP dotkol všetkých týchto perspektív vo vzťahu k autentickému prežívaniu vlastnej tvorby, žiaľ neposunul tieto zistenia príliš mimo vlastný svet k jestvujúcim umeleckým stratégiám a kontextom.

Struktúra práce (členění kapitol, logická provázanost)

Štruktúra práce je logicky koncipovaná do troch základných blokov: 1) *Reflexe autorskej tvorby* 2) *Pedagogická praxe na ostrove* a 3) *Teoretická časť práce*. Prvý blok je zostavený ako mozaika rôznych aspektov kontinuálneho sebaopozorovania v kreatívnom procese. Je evidentné, ako sa autor snaží nahliadať svoju minulosť i prítomnosť cez introspektívne momenty tvorby. Akoby sme čítali prepis denníkových záznamov, editovaný do tajomne terminologicky uchopených kapitol (*Vzrušení možnosti; Strach, aby po mně něco zbylo; Reakce na neočekávané*; atď.). Na jednu stranu musím priznať, že tento prísne subjektívny až osobný spôsob písania mi pripadal sympatický. Dobře korešpondoval s témou a navodzoval veľmi dôvernú atmosféru rozhovoru o najhlbších vnútorných pohnútkach, strachoch a výzvach vedeného s niekým blízkym. Keď sa však v kapitole 1.2.1. *Nuda* objavili odkazy na úvahy o nude od filozofov Johanna Georga Hamanna alebo Friedricha Nietzscheho, uvedomila som si, ako žalostne málo je podobných teoretických zdrojov v tejto časti práce uvedených. A nemusíme trvať len na teoretických či historiografických odkazoch, určite by bolo prínosné skúsiť porovnávať vlastné tvorivé tendencie s inými umeleckými počínmi, (napr. v súvislosti s kapitolou 1.3. *Nevyhnutelnost vyrovnání se s izolací*, kde autor popisuje skúsenosť z Chorvátskeho ostrova Hvar sa ponúka množstvo zaujímavých umeleckých projektov, ktoré v nedávnej minulosti súviseli s vojnou na Balkáne a nedobrovoľnou niekoľkoročnou izoláciou obyvateľov - zaujímavý je projekt od Tria Sarajeva: Série ironických pohlednic *Pozdravy ze Sarajeva*, alebo projekty od Šejly Kamerić a *HomeSick; Frei*). Ku koncu prvého bloku sa opatrne dostávame k súvislostiam autorovej tvorby, ktorá by sa dala charakterizovať ako murálna graffiti maľba na opustených budovách, a k jeho kľúčovej voľnočasovej aktivite – skalnému lezeniu. Na túto časť nadväzuje druhá kapitola o pomerne neštandardnej pedagogickej praxi autora DP na ostrove Hvar v Chorvátsku, kde v súvislosti s covidovými opatreniami uviazol na niekoľko týždňov. Do značnej miery improvizovaná forma výuky výtvarnej tvorby malej skupiny detí vo veku 4-11 rokov môže vyznievať trochu voluntaristicky, ale v kontexte s prežitými uplynulými takmer trojročnými covidovými reštrikciami vnímam túto aktivitu ako prejav zvláštnej formy vnútornej disciplíny, ktorú v sebe Adam-Kristian Hrubý pravdepodobne objavil a potvrdil. Didaktický projekt hodnotím vo svetle situácie ako dobre zvládnutý a vnútorne logicky napojený na skúmanie situácií,

kedy sa výtvarná tvorba stáva nevyhnutnou nutnosťou: „*Nejdůležitějším kontextem projektu byl fakt, že jsem se v situaci s dotyčnými žáky ocitl náhodou a s nejistými proměnnými.*“

Posledný blok nazvaný *Teoretická část práce* je venovaný príkladom vybraných autorov, ktorých tvorba v určitých ohľadoch súvisí s tvorbou Adama-Kristiana Hrubého (Keith Haring, OZ - Walter Josef Fischer, NUG - Magnus Gustaffson a Bior). Forma citovaných či parafrázovaných publikovaných rozhovorov s umelcami je doplnená i o rozhovor vlastný, a to s posledným zo zmienovaných umelcov, Biorom.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Teoretické i metodologické zakotvenie DP je jednou z jej najväčších slabín. Text je tvorený intuitívne, opiera sa prevažne o vlastné tvrdenia a názory. V zozname použitej literatúry nájdeme len 3 publikácie, inak DP zmieňuje len internetové články. V prvej časti *Reflexe vlastní tvorby*, ktorá zaberá 28 strán a takmer bezvýhradne sa venuje len introspektívnej analýze vlastnej autorovej tvorby, postrádam širšie možné presahy k aspektom graffiti artu, guerilla a street artu, akčnej i meditatívno-kontemplatívnej tvorbe, alebo k umeniu skutočne nutkavému až obsesívnemu - art brut. Sám autor priznáva v závere DP, že s touto časťou bojoval a potreboval by odstup. Som presvedčená, že odstup ktorý postráda nie je len časový, ale i obsahový. Zúženie teoretických zakotvení na ukážku tvorby 4 autorov v tretej časti vnímam ako oslabujúce. Téma nevyhnutnej nutnosti je náročná a mohla by byť veľmi prínosná, keby prekročila vlastný autorov tieň a spojila by hlboké osobné zistenia (mimočodom často veľmi kvalitne formulované) s širším svetovým myslením o umení, o jeho fundamentálnom, sociálnom i komunikačnom základe. Kvalifikačná diplomová práca by mala preukázať okrem iného i rozhľad vo vlastnom študijnom obore a to akoby autor DP odmietal akceptovať. Navzdory tomu akási umanosť, pravdivosť a autentickosť takéhoto pojmata je neprehliadnutelnou a zrejme i nutnou modalitou práve takto zvolenej témy. To je aspekt, ktorý spoluvytvára jej význam, preto je dôležité upozorniť na to, že v tomto prípade bola táto stránka skutočne presvedčivo uchopená.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl) Autorská kniha i dokumentácia vlastnej tvorby a didaktického projektu v prílohe je spracovaná kvalitne. Predovšetkým chcem oceniť fotografickú dokumentáciu vlastných realizácií, ktorá je prevedená s mimoriadnym citom pre prostredie, svetlo a kompozíciu, ale i emočné nastavenie situácie. Samotné diela pracujú s autentickým výrazovým a obrazovým uchopením, ich skripturálny, znakový ale i lyrický charakter v sebe odráža nevyhnutnosť ľudskej tvorby, o ktorej autor sugestívne píše. Ocenila by som však, keby bol celý obrazový materiál doplnený o popisky.

Správnost citace a odkazů na literaturu

Citačný aparát je i vzhľadom k minimálnemu množstvu citačných zdrojov ďalšou slabinou DP, nie je zjednotený, obsahuje chyby, potreboval by dôslednú formálnu korektúru.

Grafické, formální a jazykové zpracování

Graficky a formálne je práca v norme, po jazykovej stránke vykazuje niekoľko chýb, preklepov, taktiež by potrebovala dôslednú jazykovú korektúru.

Otázky k obhajobě

1. Nemohlo mi uniknúť, že v práci pomerne opatrne narábate s pojmom graffiti art, akoby ste ho v kontexte vlastnej tvorby nechcel použiť, akoby ste hľadal pre svoju tvorbu iný terminologický ekvivalent. Kde pramení toto vzpieranie sa termínu, ktorý je v súvislosti s podobnými intervenciami najčastejšie používaný? A mohol by ste sa pokúsiť nájsť iný termín, ako by ste vlastnú tvorbu popísal?
2. Ktoré aspekty takto definovanej tvorby sa podľa vás dajú najlepšie využiť pre budúcu pedagogickú prax a prečo?
3. Ako v kontexte vlastnej tvorby vnímate tvorbu českého umelca Vojtěcha Fröhlicha?